

Bijlage

Opdrachtomschrijving

Deze bijlage maakt onderdeel uit van de aanbestedingsstukken voor de aanbesteding Kleinschalige Woonvoorzieningen 2026-2027 Regio Westfriesland.

Dit zijn de uitgangspunten van de opdracht, deze worden uitgewerkt in dialoogfase

Inhoudsopgave

1	Algemeen	2
1.1	Thuis voor Noordje	2
1.2	Verschil met andere vormen van jeugdzorg	2
2	Kleinschalige woonvoorziening (KWV)	3
2.1	Onvoorwaardelijk wonen	3
2.2	Doelgroep	3
2.3	Toegang	4
3	Aanvullende opgaven	5
3.1	Scope en afbakening	5
3.2	Vastgoedopgave	5
3.3	Uitgangspunten	5
3.4	Kritische succesfactoren	6

1 Algemeen

Het is landelijk beleid om de residentiële jeugdhulp te transformeren: van grootschalig naar kleinschalig, van gesloten naar open, van buiten de wijk naar in de wijk. Deze transformatie richt zich onder andere op de afbouw van de gesloten jeugdhulp (JeugdzorgPlus) en het ontwikkelen van kleinschalige woonvormen als alternatief. Dit beleid is ingezet door het ministerie van VWS en is een van de pijlers van de Landelijke Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028. Vanuit deze opdracht werken in Noord-Holland de negen jeugdhulpregio's gezamenlijk aan de realisatie van een dekkend zorglandschap voor jeugdigen met complexe problematiek (programma 'Thuis voor Noordje').

1.1 Thuis voor Noordje

De leidende principes van Thuis voor Noordje zijn:

1. Noordje groeit zo thuis en zo veilig mogelijk op;
2. Noordje blijft op eigen school;
3. We brengen expertise naar Noordje, naar het gezin en naar school toe;
4. We werken gelijkwaardig samen en luisteren oordeelloos;
5. We doen dit (samen)lerend.

De bovenregionale opgave van Thuis voor Noordje is in 2023 uitgewerkt in de regionale Houtskoolschets Westfriesland, zie bijlage. In de Houtskoolschets is opgenomen dat in Westfriesland behoefte is aan drie kleinschalige woonvoorzieningen. Inmiddels is de Houtskoolschets voortgezet als Noordje in Westfriesland.

1.2 Verschil met andere vormen van jeugdzorg

Een KVV verschilt in verschillende zaken van pleegzorg, van een (gespecialiseerd) gezinshuis of van een residentiële instelling:

- de grootte van de leefeenheid
- de aanwezigheid van professionele ondersteuning
- de schaalgrootte en de plek van de voorziening.

In een residentiële instelling wonen vaak meerdere groepen van 8-12 jeugdigen bij elkaar op een terrein buiten de gewone woonwijk. Er is sprake van een institutionele sfeer en de jeugdigen gaan meestal op het terrein van de instelling naar school (driemilieuvoorziening).

2 Kleinschalige woonvoorziening (KWV)

In een KWV wonen vier tot zes jeugdigen met gedrags- en ontwikkelingsproblemen, die niet (meer) thuis kunnen wonen. De jeugdigen worden 24 uur per dag en 7 dagen in de week begeleid door een klein team van pedagogisch medewerkers en/of specialistische opvoeders. De focus ligt op een gezinsgerichte leefomgeving en het zo gewoon mogelijk leven. Onderwijs, dagbesteding, werk en vrijetijdsbesteding worden in de buurt georganiseerd. Familie en vrienden (het netwerk) maken deel uit van het leven van de jeugdigen, voor zover dat kan.

De professionals wonen zelf niet in de KWV. De locatie van de KWV is in een rustig gedeelte van een woonwijk, soms met satellietstudio's in de buurt. De jeugdigen zitten niet opgesloten, maar kunnen naar buiten en zich vrij door de woning bewegen. In een KWV kan een jeugdige onvoorwaardelijk wonen.

Een KWV is geen behandelvoorziening. Als behandeling nodig is, kan ambulante hulp worden toegevoegd vanuit bijvoorbeeld Segment B of C. Regels en afspraken worden afgestemd op de individuele behoeften en hulpvragen van de jeugdigen.

Het doel van de kleinschalige woonvoorzieningen is dat jeugdigen een veilig thuis hebben waarin wordt gewerkt aan herstel, ontwikkeling en perspectief. Vaste begeleiders en een zo gewoon mogelijke leefomgeving staan daarbij centraal. De jeugdige kan in de KWV verblijven zolang dit noodzakelijk en passend is. De inzet van de voorziening vindt plaats binnen de geldende wettelijke kaders. Na het bereiken van de leeftijd van 18 jaar kan het verblijf worden voortgezet voor zover dit op grond van de Jeugdwet is toegestaan. De duur van het verblijf is niet gekoppeld aan eventuele behandelingen. Dit geeft de jeugdigen de rust, stabiliteit en het gevoel van thuis die ze nodig hebben. Het biedt ook de mogelijkheid om een duurzame relatie op te bouwen met de pedagogisch medewerkers.

2.1 Onvoorwaardelijk wonen

In de KWV is er sprake van onvoorwaardelijk wonen:

1. Onvoorwaardelijkheid betekent dat de jeugdigen die in een KWV wonen volledig worden gezien en geaccepteerd als mens, ongeacht het gedrag dat de jeugdige laat zien.
2. Onvoorwaardelijkheid betekent ook dat jeugdigen niet worden uitgeplaatst of afgewezen, maar dat er steeds weer wordt gezocht naar een manier om aan hun behoeften te voldoen.
3. Onvoorwaardelijkheid vraagt veelvuldig verdragen en steeds opnieuw het gesprek aangaan naar de achterliggende reden, behoefte, verlangen voor onvrede en gedrag. Hulpverlening kijkt niet primair naar de problematiek en diagnose, maar naar de persoon en diens mogelijkheden.
4. Onvoorwaardelijkheid vraagt een andere manier van werken. Minder beheersen en controleren van gedrag van jeugdigen, maar streven naar meer vrijheid en autonomie voor de jeugdige. Dit vraagt om een omslag in denken en handelen bij pedagogisch medewerkers en gedragswetenschappers. Het vraagt om meer flexibiliteit en creativiteit in het omgaan met spannende situaties en het zoeken naar oplossingen die passen bij de jeugdige en de context.

2.2 Doelgroep

De doelgroep voor KWV zijn jeugdigen met complexe meervoudige problematiek, een stagnerende ontwikkeling en (dreigende) onveiligheid. De doelgroep kenmerkt zich door zware gedragsproblematiek, al dan niet in combinatie met (niet-actieve) verslaving, psychiatrische problematiek en/of een licht verstandelijke beperking. Het gaat om jeugdigen die in JeugdzorgPlus dreigen te worden opgenomen. De leeftijd van de jeugdigen in de KWV is ongeveer 12-23 jaar, waarbij de jeugdige voor diens 18e verjaardag instroomt.

De doelgroep vraagt om intensieve pedagogische begeleiding die 24 uur per dag en 7 dagen in de week beschikbaar is. Voor de jeugdigen zijn reguliere ambulante hulp, pleegzorg, (gespecialiseerde) gezinshuizen, behandelgroepen, beschermd wonen of andere regionale voorzieningen niet passend. De doelgroep heeft onvoorwaardelijk wonen, intensieve begeleiding, stabiliteit en veiligheid nodig om zelfredzaam te kunnen worden, zoveel mogelijk op eigen school te blijven en (ook in de toekomst) te participeren in de maatschappij.

Bij voorkeur bestaan de K WV uit heterogene groepen. Enkele jeugdigen hebben baat bij homogene groepen of groepen die nog kleiner zijn dan vier jeugdigen. Het streven is altijd een groep te blijven vormen.

Als de jeugdige geplaatst is kan de woonplek in principe niet meer ter discussie staan. Terugval, zorgmijding, middelengebruik of weerstand tegen hulpverlening leiden niet automatisch tot beëindiging van de plaatsing (zie ook 2.1: Onvoorwaardelijk Wonen).

Afbakening doelgroep

Voor sommige jeugdigen is een K WV geen geschikte plek om in te stromen, omdat er een negatieve interactie met de bestaande groep in het K WV kan ontstaan. Er kan echter nooit zomaar een uitsluiting worden afgegeven. Er moet altijd worden gekeken of aanpassing en het toevoegen van expertise, wellicht van andere aanbieder, mogelijk is. Overleg tussen verwijzer, RET, aanbieder en eventueel contractmanager is daarom nodig om een oplossing te vinden, waarbij een meervoudige mening van het RET doorslaggevend zou moeten zijn. Overleg is bijvoorbeeld nodig bij:

- Jeugdigen met een ernstige verstandelijke of lichamelijke beperking die afhankelijk zijn van verpleegkundige zorg of permanent toezicht nodig hebben, ook gedurende de nacht. In deze situaties is vaak een ander wettelijk kader aan de orde, bijvoorbeeld de Wet langdurige zorg (Wlz);
- Jeugdigen met een auditieve beperking die afhankelijk zijn van enkel gebarentaal;
- Jeugdigen met zware psychiatrische problematiek die intensieve behandeling nodig hebben in de vorm van een opname;
- Jeugdigen die kampen met een actieve verslaving, zoals drugs, alcohol of gokken, waarbij de verslaving het gedrag ernstig beïnvloed;
- Jeugdigen die een gevaar voor zichzelf of anderen zijn binnen het huis;
- Jeugdigen waarvoor geslotenheid wettelijk noodzakelijk is.

Een Opdrachtnemer kan een voorgestelde plaatsing uitsluitend gemotiveerd afwijzen wanneer uit de gezamenlijke matching blijkt dat plaatsing, ook na onderzoek naar aanvullende expertise of maatwerk, niet verantwoord kan worden gerealiseerd.

2.3 Toegang

Het is noodzakelijk een zorgvuldig proces van matching en voorbereiding te doorlopen om ervoor te zorgen dat de plaatsing van een jeugdige in een K WV succesvol is en bijdraagt aan diens persoonlijke ontwikkeling en welzijn.

De indicatiestelling tot de K WV is belegd bij de wettelijk verwijzers van de jeugdwet, waarbij Gecertificeerde Instellingen (GI's) en lokale jeugdteams meestal de toegang vormen. Voor de precieze uitwerking van de toegang wordt een administratieprotocol opgesteld op basis van de uitkomsten in de Dialoofase. We sluiten waar mogelijk aan op de termen en processen die in het administratieprotocol van Segment V zijn beschreven.

Op basis van een Verklarende Analyse (VA) wordt, in samenspraak met de verwijzer en de jeugdhulpaanbieder, door het Regionaal Expertteam (RET) de matching gedaan. De VA is een voorwaarde voor de toegang tot de K WV, zodat we zeker weten dat het langdurig en onvoorwaardelijk wonen in een K WV de beste oplossing voor de jeugdige is. De VA helpt ook om matching met nieuwe huisgenoten mogelijk te maken. Een goede afstemming tussen de behoeften van de jeugdige en de mogelijkheden van de K WV is nodig, waarbij het RET de schakel is tussen deze twee. Gemeenten kunnen individueel na goede matching de jeugdige plaatsen in een K WV.

3 Aanvullende opgaven

3.1 Scope en afbakening

De scope van de Opdracht gaat uit van de wettelijke verantwoordelijkheid van gemeenten voor het bieden van passende zorg zoals bedoeld in de Jeugdwet. Het gaat over een onvoorwaardelijke woonfunctie die een onderdeel vormt van het 24/7 integraal zorgaanbod waarin wonen, begeleiding en ontwikkeling onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn, waarop niet op een andere wijze voorzien kan worden.

Buiten de scope van de Opdracht vallen:

- Ambulante specialistische en hoogspecialistische jeugdhulp zoals in Segment B en Segment C door de Regio Westfriesland ingekocht zijn, het team van pedagogisch medewerkers van de Opdrachtnemer dient wel de behandeling te integreren in het eigen handelen, zoals ook ouders dat in een regulier gezin dit zouden doen;
- Vormen van verblijf die onder andere in Segment V reeds door de Regio ingekocht zijn, zoals bijvoorbeeld pleegzorg, (gespecialiseerde) gezinshuizenzorg, driemilieuvoorzieningen en behandeling met verblijf;
- JeugdzorgPlus (gesloten jeugdhulp).

3.2 Vastgoedopgave

Onder Noordje in Westfriesland, is in de afgelopen jaren gekeken naar de mogelijkheden om een KWV te openen in de Regio. Hierbij is steeds aangelopen tegen het beperkte aanbod in passend vastgoed.

Voor de Uitvoeringsovereenkomst zijn er twee mogelijkheden:

1. Opdrachtnemer is zelf eigenaar van passend vastgoed,
2. Vastgoed is eigendom van een woningcorporatie, particulier, investeerder of het vastgoed is ondergebracht in de maatschappelijk-vastgoedportefeuille van een gemeente en Opdrachtnemer huurt het pand;

Er zijn meerdere mogelijkheden in onderzoek om vastgoed ten behoeve van KWV te verkrijgen waarbij langdurige zekerheid voor continuïteit van zorg voor de Doelgroep een voorwaarde is.

3.3 Uitgangspunten

De uitgangspunten van de Opdracht zijn:

- Onvoorwaardelijk wonen in een warme, veilige en kleinschalige leefomgeving is de basis;
- Er is een klein team van professionele opvoeders 24 uur per dag, 7 dagen per week gekoppeld aan de woonvoorziening. De professionals wonen niet zelf in de KWV;
- De jeugdige staat centraal: benodigde specialistische expertise komt, eventueel van een externe organisatie, naar de jeugdige toe, hierdoor kan integraal wonen, begeleiding en eventueel aanvullende ambulante behandeling worden georganiseerd;
- Over- of doorplaatsingen vinden niet meer plaats. Dit geldt niet voor een tijdelijk verblijf met behandeling. De jongere keert dan na het verblijf met behandeling terug naar de KWV;
- Er wordt relatiegericht, herstelgericht en perspectiefgericht gewerkt;
- Er is een goede spreiding van KWV over de Regio;
- Er is sprake van inclusiviteit en diversiteit;
- Bij op- en afschalen vindt er een warme overdracht plaats.

Hierbij sluit de Regio aan op de landelijke, provinciale en lokale ontwikkelingen. De uitgangspunten vormen het kader voor de Opdracht.

3.4 Kritische succesfactoren

Samenwerking is in deze aanbesteding en Opdracht het sleutelwoord:

- We werken samen naar een eenduidige Opdracht en met de Opdrachtnemers werkt de Regio samen naar een werkwijze om de doelstelling van de Opdracht te behalen. We werken aan een zo hoog mogelijk kwaliteitsniveau van de uitgangspunten van de Opdracht.
- In de samenwerking laten we ruimte voor nieuwe ideeën en innovatie. Door elkaars kennis, expertise en middelen te bundelen, wordt het mogelijk om in de toekomst ondersteuning bereikbaar en betaalbaar te houden voor jeugdigen die het nodig hebben. De Regio en de Opdrachtnemers stellen de jeugdige en diens omgeving daarin centraal.
- De Regio verwacht dat de Opdrachtnemer samenwerkt met ketenpartners die betrokken zijn bij de jeugdigen en hun netwerk, waaronder het RET, het onderwijs, buurtbewoners, maar ook hulpverleners en aanbieders van voorliggende en algemene (lokale) voorzieningen.
- Daarnaast verwachten we van de Opdrachtnemer dat deze ook samenwerkt met andere relevante domeinen en samenwerkingspartners, zoals Werksaam, schuldhulpverlening, veiligheidsorganisaties, woningcorporatie, veiligheidsketen en andere relevante partners.

3.5 Bekostiging

De KVV hebben een regionaal karakter, maar bij een goede match is een bovenregionale plaatsing ook mogelijk. Hierom wordt aangesloten bij de systematiek die in de Businesscase van Thuis van Noordje wordt aangehouden. Indien nodig kan op onderdelen worden aangepast, daar regionale verschillen en ontwikkelingen mogelijk zijn. Openheid over financiën en kosten van een Gegunde Aanbieder is daarbij noodzakelijk.

Er wordt gewerkt met een inspanningsgerichte uitvoeringsvariant, P*Q. Dit betekent dat de gemeente op basis van Woonplaatsbeginsel per cliënt in de KVV een vastgesteld bedrag per dag betaalt. Binnen de kaders van wet- en regelgeving kunnen met de Geselecteerde Gegadigden in de Dialoofase afspraken gemaakt worden over de Tariefopbouw en indexering.

3.6 Leegstandvergoeding

De Regio kent een beperkte regeling met betrekking tot een vergoeding bij leegstand binnen een KVV. Dit noemen we de Leegstandvergoeding. Dit betekent dat een plek die tijdelijk niet ingevuld kan worden, door de Regio (tijdelijk) gecompenseerd kan worden. De procedure voor aanspraak op deze compensatie dient in de Dialoofase nader uitgewerkt te worden.

Een Uitvoeringsovereenkomst maakt aanspraak op de Leegstandvergoeding mogelijk.

3.7 Monitoring

Monitoring vindt onder andere plaats om te voldoen aan de wettelijke verantwoording en sturing op het geheel. De inspanningsgerichte uitvoeringsvariant geeft de mogelijkheid om te sturen op basis van de gegevens die beschikbaar zijn vanuit het berichtenverkeer. Door het (boven)regionale karakter is het noodzakelijk dat de Opdrachtnemers elk kwartaal een Managementrapportage delen met de Regio. De vorm en inhoud van de Managementrapportage zal in de Dialoofase worden uitgewerkt.

Daarnaast wordt periodiek gemonitord, onder andere in contractmanagementgesprekken, in welke mate aan de Opdracht voldaan wordt. De lokale teams zullen ook om input gevraagd worden bij contractmanagementgesprekken.

Er is op cliëntniveau een continue monitoring op het behalen van de doelstellingen, resultaten en de kwaliteit van de ondersteuning. Deze monitoring zal door de lokale teams van de Regio of de GI-medewerkers worden gedaan. Signalen van hen worden gedeeld met contractmanagement en op basis daarvan kan actie worden ondernomen.